

สื่อการศึกษา

ความหมาย

สื่อการศึกษา (Educational Media) หมายถึง ระบบการนำวัสดุ อุปกรณ์และวิธีการมาเป็นตัวกลางในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของการศึกษา ไว้ดังนี้

“การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต”

ตัวกลางที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการดังกล่าวนี้ รวมเรียกว่า **สื่อการศึกษา**

ประเภทของสื่อการศึกษา

หากพิจารณาตามความหมายของสื่อการศึกษา หมายถึงระบบการนำวัสดุอุปกรณ์และวิธีการ มาเป็นตัวกลางในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียน ก็อาจจะแยกประเภทของสื่อการศึกษาออกได้ 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ประเภทวัสดุ (materials) ได้แก่ สิ่งของทั้งหลาย รวมทั้งรูปภาพและสัญลักษณ์ต่างๆ ด้วย

2. ประเภทอุปกรณ์ (equipment) ได้แก่ สิ่งที่มีอาศัยเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ เช่น วีดิโอ โทรทัศน์ วิทยุ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

3. ประเภทวิธีการ (methods) เป็นสื่อประเภทของกระบวนการและการกระทำ เช่น การผลิต การทดลอง การนิทรรศการ เกม บทบาทสมมติ เป็นต้น

สื่อการศึกษาในปัจจุบันนี้ อาจแบ่งออกตามรูปแบบของการผลิต ได้ดังนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นสื่อที่อาศัยเทคนิคการพิมพ์บนแผ่นกระดาษในรูปแบบต่างๆ กัน สิ่งเหล่านี้จะถูกรับรู้โดยประสาทตาหรือการมองเห็นเป็นสิ่งสำคัญ เช่น แบบเรียน ชุดวิชาหนังสือเรียน เอกสารเผยแพร่และอื่นๆ ที่เป็นสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เป็นต้น

2. สิ่งของและเหตุการณ์ สิ่งของนั้นหมายถึงสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต เหตุการณ์หมายถึงปรากฏการณ์ต่างๆ ทั้งที่เป็นเหตุการณ์ธรรมชาติและเหตุการณ์ทางสังคม เหตุการณ์นั้นหมายรวมถึงเหตุการณ์จริง และเหตุการณ์ที่จำลองขึ้น

3. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นสื่อที่อาศัยเทคนิคด้านอิเล็กทรอนิกส์ สร้างสื่อในรูปแบบของเสียงและภาพ ทั้งภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว รับรู้โดยประสาทตาและหู ทั้งการมองเห็นและการได้ยิน เช่น รายการโทรทัศน์ รายการวิทยุ วีดิทัศน์ สไลด์ คอมพิวเตอร์ เทปบันทึกเสียง เป็นต้น

4. สื่อสารสนเทศ เป็นสื่อที่อาศัยเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคมผนวกกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ทำให้เกิดเป็นเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นสื่อที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษามากมาย

5. สื่อบุคคล หมายถึงบุคคลที่มีประสบการณ์ มีความชำนาญเชี่ยวชาญด้านต่างๆ ที่ทำหน้าที่เป็นวิทยากร

ความสำคัญของสื่อการศึกษา

สื่อการศึกษามีความสำคัญมากต่อการศึกษา โดยเฉพาะการปฏิรูปการศึกษา

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้ให้ความสำคัญของสื่อประเภทอิเล็กทรอนิกส์ และการสื่อสารโทรคมนาคมที่มีต่อการศึกษาดังระบุไว้ใน

มาตรา 40 มีความว่า “คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และวิทยุโทรคมนาคมเป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติ เพื่อประโยชน์สาธารณะ ให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่ง และกำกับประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การดำเนินการตามวรรคสอง ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่นรวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม”

อันเนื่องมาจากมาตรา 40 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทำให้มีพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 พระราชบัญญัติที่ทำให้มีคณะกรรมการ 2 คณะ คือ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ กับคณะกรรมการ กิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

คณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ในการอนุญาต กำกับ ส่งเสริมกิจการวิทยุกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ดูแลด้านเนื้อหาสาระประกอบด้วย

1. การศึกษา ศาสนา ศิลปและวัฒนธรรม
2. วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม
3. การเกษตรและส่งเสริมอาชีพอื่น ๆ
4. ความมั่นคงของรัฐ
5. การกระจายข้อมูลข่าวสาร เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลประชาชน
6. การกระจายข้อมูลข่าวสารของรัฐสภาเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐสภาและประชาชน
7. การกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสนับสนุน ในการเผยแพร่และให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ในการอนุญาต ควบคุม ส่งเสริม กิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

มาตรา 81 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทำให้ต้องมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 9 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จะเป็นเครื่องยืนยันความสำคัญของสื่อการศึกษาในการปฏิรูปการศึกษา หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 63-69 เป็นเครื่องยืนยันความสำคัญของสื่อการศึกษา ดังนี้

1. รัฐส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต และการพัฒนาแบบเรียน ตำราเรียน หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น ๆ โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิต และมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาทั้งนี้ โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม (ม.64)

2. ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ (ม.65)

3. ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (ม.66)

4. รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิต และการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม การตรวจสอบและประเมินผล การใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่า และเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย(ม. 67)

5. ให้มีการระดมทุนเพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจากเงินอุดหนุนของรัฐ ค่าสัมปทาน และผลกำไรที่ได้จาก การดำเนินการด้าน

สื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และ โทรคมนาคม จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาค เอกชน และองค์กรประชาชน รวมทั้งให้มีการลด อัตราค่าบริการเป็นพิเศษในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าว เพื่อการพัฒนาคนและสังคม (ม.68)

6. รัฐต้องจัดให้มีหน่วยงานกลาง ทำหน้าที่ พิจารณาเสนอนโยบาย แผน ส่งเสริมและประสาน การวิจัย การพัฒนาและการใช้ รวมทั้งการประเมิน คุณภาพและประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จากกรอบวิสัยทัศน์ และทิศทางแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ซึ่งได้ผ่านการเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีแล้ว ได้กำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคน ว่า มุ่งพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ด้วยการปฏิรูปการศึกษา และ การพัฒนาทักษะ ฝีมือ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ปฏิรูปสื่อเพื่อสนับสนุนการ พัฒนาคนและสังคมโดยส่งเสริมการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารอย่างโปร่งใส

กรอบวิสัยทัศน์และทิศทางแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ที่กล่าวถึงนี้ เป็นเครื่องแสดงความสำคัญของสื่อการศึกษา

หากจะกล่าวโดยสรุปแล้ว ก็อาจกล่าวได้ว่า รัฐเห็นความสำคัญของสื่อการศึกษาเป็นอย่างยิ่งซึ่ง จะปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และในกรอบวิสัยทัศน์และทิศทางแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ย้าบบทบาทอันสำคัญของสื่อการศึกษาและ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในการปฏิรูปการศึกษา

ความเป็นมา

สื่อการศึกษาในไทยนั้นมีความเป็นมาพร้อม กับการศึกษาของไทย การศึกษาไทยนั้นอาจแบ่งได้ 4 ยุค คือ

1. ยุคการศึกษาตามอริยาคัย
2. ยุคการจัดการศึกษาอย่างประเทศตะวันตก
3. ยุคการศึกษาหลังสงครามโลกครั้งที่ 2
4. ยุคปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา

ยุคการศึกษาตามอริยาคัย

ยุคการศึกษาตามอริยาคัยเริ่มตั้งแต่สมัยสุโขทัย ถึงกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ก่อนมีกฎหมายว่าด้วย การศึกษาภาคบังคับ ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

สมัยกรุงสุโขทัย พ่อขุนรามคำแหงได้ทรง ประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นเมื่อ พ.ศ. 1826 ทำให้คนไทย มีตัวหนังสือไทยสื่อความหมาย ถ่ายทอดความรู้แต่ โบราณ คนไทยจึงได้ใช้ศึกษาเล่าเรียนตลอดมาสื่อ การศึกษาสมัยนี้ส่วนใหญ่เป็นสื่อประเภทบุคคลได้แก่ พระสงฆ์ พ่อ แม่

สมัยกรุงศรีอยุธยา ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ มหาราช พระองค์ได้โปรดให้พระโหราธิบดีเรียบเรียง หนังสือจินตามณีขึ้นเป็นแบบเรียนภาษาไทย เพื่อให้ ผู้เรียนอ่านเขียนภาษาไทยได้ง่าย เป็นสื่อการ ศึกษาที่ทำให้การเรียนภาษาไทยสะดวกและแพร่ หลายสู่คนสามัญได้มากขึ้น

ในสมัยกรุงธนบุรีและรัตนโกสินทร์ตอนต้น เป็นช่วงที่มีการฟื้นฟูศิลปวิทยาการต่าง ๆ ได้มีการ จัดทำแบบเรียนภาษาไทยขึ้นใหม่ เพื่อให้ศึกษาได้ ง่ายขึ้น แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ทำให้การศึกษาวិชา หนังสือของไทยแพร่หลายในหมู่ประชาชนก็คือ การ ที่หมอบรัดเลย์ได้ตั้งโรงพิมพ์หนังสือไทยขึ้นเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2379 ทำให้การศึกษาแพร่หลายกว้าง ขวาง เพราะสื่อการศึกษาซึ่งแต่เดิมมาใช้การเขียน ด้วยลายมือ สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อการศึกษาที่มี บทบาทสำคัญตั้งแต่นั้นมา

ยุคการจัดการศึกษาอย่างประเทศตะวันตก

ยุคนี้เริ่มมาตั้งแต่ตอนกลาง สมัยพระบาท สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้จัดตั้งโรงเรียน หลวงขึ้นในพระบรมมหาราชวัง พ.ศ. 2414 มีการจัด

ตั้งโรงพิมพ์หลวงมีการแต่งแบบเรียนภาษาไทยขึ้นใหม่ 1 ชุด เรียกว่า ชุดมูลบทบรรพกิจ เป็นหนังสือ 6 เล่ม จัดพิมพ์โดยโรงพิมพ์หลวงและจัดสอนในโรงเรียนหลวงที่ทรงตั้งขึ้น นับว่าเป็นโรงเรียนตามแบบอย่างตะวันตกที่ตั้งขึ้นเป็นครั้งแรก และเป็นต้นแบบของการศึกษาภาคบังคับตามกฎหมายประถมศึกษาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว การศึกษาไทยได้รับการปรับปรุงเรื่อยมา จนถึงสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ได้มีการระบุนไว้ในรัฐธรรมนูญให้ขยายการศึกษาให้ครอบคลุมพื้นที่ เพื่อให้คนไทยทุกคนมีการศึกษาระดับประถมศึกษา สื่อการศึกษาที่ใช้ในช่วงนี้เป็นสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อบุคคลคือครู

ยุคการศึกษาหลังสงครามโลก ครั้งที่ 2

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง พ.ศ. 2488 การศึกษาได้รับการพัฒนาในเชิงคุณภาพมีการส่งเสริมการศึกษาผู้ใหญ่ เพื่อปรับแนวสู่การศึกษาตลอดชีวิต ในช่วงนี้ได้ส่งเสริมการใช้สื่อทัศนวัสดุในกระบวนการศึกษา มีการนำเอาสไลด์ फिल्मสตริป และภาพยนตร์เข้ามาใช้ในการศึกษา มีการใช้วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อการศึกษา ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนในปี พ.ศ. 2498 กระทรวงศึกษาธิการได้ตั้งสถานีวิทยศึกษาขึ้นที่วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพ และได้ดำเนินการโครงการวิทยุโรงเรียนขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2500 สำหรับโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ก็เริ่มทดลองครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2507 และเมื่อได้มีสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และมหาวิทยาลัยรามคำแหง ก็ได้จัดรายการสอนวิชาต่างๆทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 11

ด้วยความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี สื่อสารโทรคมนาคมและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ทำให้เกิดเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นการนำเอาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ร่วมกับเทคโนโลยีโทรคมนาคมจนทำให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา

มากมาย มีเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ทำให้คอมพิวเตอร์สามารถเชื่อมโยงกัน ทำให้สามารถทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนข้อมูล รวมทั้งการส่งข้อมูลจากที่หนึ่งไปยังที่หนึ่งได้โดยรวดเร็ว ในทุกระดับและทุกประเภทของการศึกษา

การศึกษาไทยยุคปฏิรูป

ตั้งแต่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายของการศึกษาไทย สิ่งที่เกิดขึ้นก็คือ การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2542 และได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2542 ถือว่าเป็นการเริ่มต้นของการศึกษาไทยยุคปฏิรูป ในยุคปฏิรูปการศึกษาไทยนี้ สื่อการศึกษาและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาได้รับความสำคัญอย่างมากในบทบาทที่จะมีต่อการปฏิรูปการศึกษาไทย ในหมวด 9 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามความในมาตรา 68 จะต้องมีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาซึ่งจะกำหนดให้เป็นไปตามกฎกระทรวงที่จะประกาศใช้ต่อไป และตามความในมาตรา 69 จะต้องมีการจัดตั้งองค์กรอิสระ ซึ่งจะเป็นองค์กรมหาชน เรียกว่า สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สถาบันนี้จะเป็นหน่วยงานกลางทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนส่งเสริมและประสานงานการวิจัย การพัฒนา และการใช้ รวมทั้งการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของการผลิต และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

รัฐบาลไทยได้ดำเนินการที่จะพัฒนาระบบสื่อการศึกษาประเภทเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ก่อนที่จะมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งย้ำความสำคัญของสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาแล้ว 20 ปี เริ่ม พ.ศ. 2522 กระทรวงศึกษาได้จัดตั้งศูนย์สารสนเทศขึ้น นำเอาเทคโนโลยี

คอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดการศึกษา ต่อมาทบวงมหาวิทยาลัย และสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ก็นำระบบคอมพิวเตอร์เป็นเครือข่าย เข้ามาใช้ในทางการศึกษา

พ.ศ. 2538 คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ ได้ดำเนินการโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศโรงเรียนขึ้น ในปัจจุบันสถาบันการศึกษาเป็นอันมากในทุกระดับได้

ใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์เป็นประโยชน์ในด้านการศึกษามากขึ้น การเชื่อมโยงกับระบบอินเทอร์เน็ตทำให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ กว้างขวางรวดเร็วยิ่งขึ้น ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาทุกระดับทุกประเภท คือทั้งการศึกษาในโรงเรียน การศึกษานอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย ทำให้การศึกษาด้วยตนเอง และการศึกษาตลอดชีวิตเป็นไปได้

ชม ภูมิภาค

บรรณานุกรม

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. **สื่อการศึกษานอกโรงเรียนในอนาคต.** กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน, 2542.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540.**
- สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **กรอบวิสัยทัศน์และทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9.** สิงหาคม 2543.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.**
- พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543.**